

Lucas 17: 1-6, zondag 3 oktober 2010, Schoonhoven.

Gemeente van Christus.

Als wij de weg opgaan, zijn wij niet alleen verantwoordelijk voor onze eigen veiligheid, maar ook voor de veiligheid van onze medeweggebruikers. Elke keer als we weer van een vreselijk verkeersongeluk horen, wordt dat ons opnieuw toegeschreeuwd: iedere automobilist, iedere vrachtwagenchauffeur draagt een zware verantwoordelijkheid voor zichzelf en voor anderen. Op de weg van het geloof is het niet anders. Wanneer wij de weg van het geloof gaan, ... dan zijn wij niet alleen verantwoordelijk voor onszelf, maar ook voor onze medeweggebruikers, voor onze medegelovigen. Dat is, samengevat, wat het evangelie van vandaag ons te zeggen heeft.

Na de gelijkenis van de arme Lazarus en de rijke man verteld te hebben, zegt Jezus tot zijn leerlingen: *Het is onvermijdelijk dat er mensen ten val worden gebracht, maar wee degene die daarvoor verantwoordelijk is.*

Letterlijk staat er: *Het is onmogelijk dat er geen verleidingen (er staat eigenlijk: struikelblokken) komen op de weg van het geloof...* - het leven kent tegenslagen waar geen mens iets aan kan doen: bijv. natuurrampen, je kunt getroffen worden door een ziekte, zoals Lazarus - ... *maar wee degene die voor zo'n struikelblok verantwoordelijk is...* Wee degene die veroorzaakt dat een medegelovige ten val komt! Jezus stelt ons medeverantwoordelijk voor de geestelijke veiligheid van onze medereizigers op de weg van het geloof.

Die rijke man heeft de arme en zieke Lazarus niet alleen lichamelijk weg laten rotten aan zijn poort... hij vormde ook een bedreiging voor de ziel van de arme Lazarus. Door Lazarus zo aan zijn lot over te laten, gaf hij Lazarus aanleiding om te gaan wanhopen en twijfelen aan God!

Ik heb een zeer orthodoxe theoloog wel eens horen toegeven dat gierigheid de kerk veel meer kwaad heeft gedaan dan de vrijzinnigheid...

Dat het communisme zo populair was in Oost-Groningen, had voor een groot deel als oorzaak dat de rijke herenboeren hu arbeiders zoslecht behandelden. Maar op zondag troonden ze wel deftig in hun herenbanken in de kerk.

Als er door onze schuld struikelblokken worden opgeworpen die ervoor zorgen dat anderen van de messiaanse weg afraken, dat anderen uit de kerk wegvluchten, dan heeft Jezus daar nauwelijks woorden voor. *Het zou beter voor hem zijn als hij met een molensteen om zijn hals in zee werd geworpen dan dat hij ook maar een van **deze geringen** ten val zou brengen.* Ook al kan ik me niet voorstellen dat Jezus dit letterlijk meent (Hij heeft deze straf in ieder geval niet gepraktiseerd, of ik zou het NT er nog eens op na moeten kijken...), toch horen we Jezus niet vaak zo fel uit de hoek komen.

Wie zijn **deze geringen**? Allereerst is te denken aan Lazarus uit de gelijkenis. Maar die geringen staan ook voor de straatarme boerenarbeiders in Oost-Groningen van 100 jaar geleden. En in onze tijd: die geringen staan voor de kinderen die aan de zorgen werden toevertrouwd van roomse geestelijken en leraren, die zich vervolgens aan die kinderen hebben vergrepen. Daarmee hebben die geestelijken die kinderen enorme geestelijke en lichamelijke schade toegebracht, en daarnaast hebben ze hen vaak ook nog eens opgezadeld met een begrijpelijke afkeer van alles wat met de kerk te maken had, inclusief Jezus, inclusief God.

Nogmaals: voor dat soort praktijken heeft Jezus geen goed woord over. Dat emotioneert hem intens. *Die hadden beter... voor ze dat gingen doen... flinke steen om de nek ... en dan in de zee ermee...*

Want als er één plek is waar juist de geringsten zich veilig zouden moeten voelen, dan is dat juist de gemeente van Christus. Als er één plek is waar de machtigen met hun handen van de machtelozen af moeten blijven, dan is dat juist de gemeente, de kerk van Christus. En als er ergens mensen zijn die dat moeten weten, dan degenen die het in die kerk van Christus voor het zegen hebben.

Maar laten we het u verder maar weer over onszelf hebben. Want Jezus laat zijn waarschuwing aan de leerlingen, dus aan ons, volgen door een: *Let dus goed op jezelf!* Kijk naar jezelf... Het is in de eerste plaats aan onszelf om goed op te letten zodat we onze medeweggebruikers op de weg van het geloof niet in gevaar brengen.

Jezus geeft ons daarna een paar stevige *verkeersregels*, die werkelijk iets van ons vragen. Die ons in ieder geval aan het denken zetten!

Indien je broeder zondigt, (of je zuster, NBV!) spreek hem dan ernstig toe, en als hij berouw heeft, vergeef hem.

Daar zegt Jezus wat. *Indien je broeder zondigt...* We noemen elkaar niet zo snel meer zondaar, en onszelf ook niet. We noemen ons eerder *beperkt in onze mogelijkheden*, of we komen met *verzachtende omstandigheden*, of we zien onszelf *eerder als slachtoffer dan als dader*, of we

zeggen: *ieder mens maakt fouten*. En als we het in onze kerk nog over zonde hebben, hebben we het meer over de *vergeving* van zonden, dan over de zonde zelf... En dan: wie zijn wij om die ander ergens op aan te spreken? Bemoeizuchtige ouderlingen, sociale controle, tuchtmaatregelen... het is niet meer van deze tijd. Het is net als in het verkeer: zeg maar eens iets over de rijstijl van een ander, dat wordt gewoon niet meer geaccepteerd. *Leven en laten leven.... Ieder zijn vrijheid...* Totdat niemand meer iets durft te zeggen, en we met zijn alleen maar wegstijgen?

Een Nederlandse socioloog, Bas van Stokkum, heeft net een boek geschreven over wat hij noemt *de nieuwe hufterigheid* in onze samenleving. Of het nu om het supportersrellen gaat, of het tegenwerken van ambulancepersoneel, of om ons taalgebruik, of om ons eigen gedrag in het verkeer - we eisen alle vrijheid op om te zeggen en te doen wat we willen, maar wee degene die te dichtbij komt en onze vrijheid inperkt! Dan is ons lontje erg kort, dan ontploft ons *dikke ik* voor we het weten. Want, zo zegt die socioloog, wij zijn zelfingenomen individuen geworden die ons niets meer laten zeggen door een ander. Of die ander nu een mens is, of de overheid, of een ambulancebroeder, of God.... Want we zijn onze eigen God geworden, ongenaakbaar, en boven ieder wet verheven.

Maar de oude Bijbel zet vanochtend een vraagteken bij onze moderne hufterigheid. De oude Bijbel gaat ervan uit, heel nuchter, dat mensen problematische wezens zijn, allemaal, dat we de aanleg voor de zonde allemaal in ons hebben. En die aanleg leggen we heus niet af op het moment dat we deel uit gaan maken van de gemeente van Christus. En als die zondige aanleg zich uit in woorden of daden, dan moet daar in ieder geval in de gemeente iets van gezegd worden. Niet om elkaar af te schrijven, maar juist om elkaar serieus te nemen. Niet om elkaar de grond in te trappen, maar om elkaar juist weer op de been te zetten.

Want Jezus laat op de opdracht om elkaar te vermanen direct de opdracht om elkaar te vergeven volgen. En niet zo zuinig ook. *Indien je broeder zondigt, spreek hem dan ernstig toe; en als hij berouw heeft, vergeef hem dan. En als hij zevenmaal op een dag tegen je zondigt, en zevenmaal naar je terugkeert en zegt: "Ik heb berouw", dan moet je hem vergeven.*

Goed, die broeder moet wel echt berouw tonen. Er wordt een woord gebruikt dat letterlijk betekent: *omkeren, zich bekeren*. Het is het berouw van **psalm 51**, die aangrijpende schuldbelijdenis van koning David, die zich niet te groot voelde om zich klein te maken voor God en zijn ongelooflijk hufterige gedrag richting zijn minnares Batsheba en haar man te belijden. *Als je broeder zich zeven maal zo berouw toont, dan moet je hem zeven maal vergeven.* Het getal *zeven* staat voor: volheid, volkomenheid. Jezus vraagt van ons een levenshouding van zondebesef en vergeving die de hele dag doorgaat, die heel ons leven bepaalt...

Ik geef u heel eerlijk toe dat ik niet zo 1,2,3 weet hoe dat concreet in te vullen, vandaag de dag, in ons leven, in onze gemeente! Misschien denkt u wel: ga maar een poosje tegen de dieren preken, met als Franciscus van Assisi. De woorden van Jezus zetten ons wel tot denken. Zou het niet inderdaad zo zijn dat **waar** de mensen elkaar weer op hun gedrag aan durven spreken, en durven aan laten spreken... en **waar** mensen tegelijkertijd bereid zijn elkaar te vergeven... dat **daar** de hufterigheid niet anders kan dan afnemen en wegsmelten? En als wij niet bereid zijn ons aan te laten spreken door de ander (de medemens) of door de Ander(God), waar wij ons niet meer openstellen voor die ontmoeting met God en elkaar, laten we dan zo sportief zijn op te houden met zeuren over al die nieuwe vormen van hufterigheid.

Jezus strijkt ons, moderne individualisten behoorlijk tegen de haren in, vanmorgen. Wij zijn verslaafd aan onze grenzeloze vrijheid, maar Jezus zadelt ons op met een driedubbele verantwoordelijkheid:

1. Het is mede onze verantwoordelijkheid dat onze broeders en zusters niet struikelen op de weg van het geloof.
 2. Het is onze verantwoordelijkheid om niet weg te kijken of onze mond te houden als een broeder of zuster zondigt.
 3. En Jezus geeft ons vervolgens ook de verantwoordelijkheid om elkaar te vergeven, zeven keer per dag, de hele dag door.
- Drie stevige verkeersregels - Ga d'r maar aan staan.

Geen wonder dat de apostelen toen Jezus dat allemaal gezegd had, verzuchtten: **Geef ons meer geloof!**

Eerst, in vers 1 heetten ze trouwens nog *leerlingen*, nu heetten ze opeens *apostelen*: *gezondenen*. Want met deze driedubbele verantwoordelijkheid zal Jezus hen de wereld *inzenden*.

Geef ons meer geloof!

Inderdaad - ze hebben gelijk, ze zeggen het goed! Geloof is iets dat ons **gegeven** wordt, **een gave**. De kerk heeft dat altijd benadrukt. Als we geloven, en uit het geloof leven

(verantwoordelijkheid *durven* dragen, elkaar *durven* aanspreken, elkaar *durven* vergeven) dan is dat *een gave en een werk van de Geest*. Want wij kunnen ons eigen geloof niet maken. Het enige wat wij kunnen doen is: onze menselijke geest openen voor de Heilige Geest. Wie zich openstelt voor de Geest zal geloof *ontvangen*. En al lijkt dat geloof dan nog zo klein, het is van God **gegeven**... en daarom zo echt en sterk en vruchtbaar als een mosterdzaadje, waarvan Jezus zegt: *Als jullie geloof hadden als een mosterdzaadje, zouden jullie tegen die moerbeiboom hier zeggen: (een flinke boom, stevige wortels): trek je wortels uit de grond en plant jezelf in de zee. En hij zou jullie gehoorzamen.*

Het is met die moerbeiboom net als met die steen om de nek, en met dat zeven keer vergeven op een dag – Jezus zal dat niet allemaal letterlijk zo bedoeld hebben. (Ik kan me niet herinneren dat Jezus zelf door geloof alleen bomen verplaatste, of ik zou ook dat nog eens in het NT na moeten kijken.) Door deze sterke taal te gebruiken laat Jezus ons vooral horen en zien *dat het hem menens is*. Dat het net is als in het verkeer. Dat is geen spelletje. Wie de weg opgaat met zijn auto, neemt een grote verantwoordelijkheid op zich. Wie zich op de weg van het geloof begeeft, neemt grote verantwoordelijkheid op zich: voor zichzelf én voor zijn medeweggebruikers. Want ook geloven is geen spelletje.

Amen.

Ds. F.W. Verbaas